

Brüssel, 28. veebruar 2019
(OR. en)

6946/19

Institutsioonidevaheline
dokument:
2018/0107(COD)

JAI 226
COPEN 80
CYBER 62
ENFOPOL 105
DROIPEN 28
JAIEX 31
DAPIX 82
EJUSTICE 32
MI 209
TELECOM 98
DATAPROTECT 66
CODEC 557

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Nõukogu
Eelmise dok nr:	6284/19
Komisjoni dok nr:	8115/18
Teema:	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega kehtestatakse ühtlustatud normid kriminaalmenetluses tõendite kogumise eesmärgil esindajate määramise kohta - Üldine lähenemisviis

SISSEJUHATUS

1. Komisjon võttis 17. aprillil 2018 vastu ning edastas nõukogule ja Euroopa Parlamendile eespool nimetatud ettepaneku, mille õiguslik alus on ELi toimimise lepingu artiklid 53 ja 62. Direktiivi eelnõu aitab lahendada selle probleemi, et kriminaalmenetluses tõendite kogumisele on liikmesriikidel erinevad lähenemisviisid, kehtestades normid teenuse osutajate esindajate määramiseks.

2. Ettepaneku eesmärk on ühtlustada mitmesugused riiklikud lähenemisviisid, mis hõlmavad praegu järgmist: teenuse osutaja kinnitamine riigi jurisdiktsiooni alla tema asukohta, tema teenuste pakkumise koha või tema andmete asukohta alusel; täitepädevuse laiendamine (eksterritoriaalsus); või selle taotlemine, et asjaomase liikmesriigi mõnede teenuse osutajate jaoks nimetataks eriesindaja.
3. Esindaja peaks elama või olema asutatud ühes liikmesriigis, kus teenuse osutaja on asutatud või oma teenuseid pakub, ning tema kohustused on rangelt piiratud liikmesriikide pädevate asutuste antud otsuste ja määruste vastuvõtmise ja täitmisega ning nende suhtes võib kohaldada täitemenetlusi.
4. Euroopa Ülemkogu¹ kutsus 18. oktoobril 2018 üles leidma lahenduse, mis tagab elektrooniliste tõendite kiire ja tõhusa piiriülese kättesaadavuse, et efektiivselt võidelda terrorismiga ning muude raskete ja organiseeritud kuritegudega nii ELis kui ka rahvusvahelisel tasandil. Ülemkogu rõhutas, et elektroonilisi tõendeid käsitlevates komisjoni ettepanekutes tuleks kokku leppida parlamendi praeguse koosseisu ametiaja lõpuks.
5. Euroopa Parlamendis nimetati 24. mail 2018 raportööriks Birgit Sippel (LIBE, S&D). Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade (LIBE) komisjon arutas ettepanekut 11. juunil 2018 ning korraldas mitmeid koosolekuid ja kuulamisi, sealhulgas avaliku kuulamise 27. novembril 2018. Raporti vastuvõtmiseks ei ole ajaraamistikku kehtestatud.
6. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis oma arvamuse vastu 12. juulil 2018².

II. TÖÖ NÕUKOGUS

7. Komisjon tutvustas ettepanekut kriminaalkoostöö töörühmas 27. aprillil 2018, pärast seda vaadati direktiivi eelnõu 7.–8. mail 2018 töörühmas artiklite kaupa läbi ning mõjuhinnangu üle vahetati arvamusi. Üldiselt pälvisid nii mõjuhinnang kui ka ettepanek delegatsioonide heakskiidu.

¹ EUCO 13/18, punkt 9.

² 11533/18.

8. Peamiselt keskenduti aruteludel komisjoni pakutud valikukriteeriumitele, mille alusel teenuse osutaja määrab liidus esindaja, et võtta vastu, täita ja täitmisele pöörata liikmesriikide pädevate asutuste antud otsuseid ja määrusi, samuti direktiivist tulenevate kohustuste mittetäitmise korral rakendatavatele karistustele.
9. Ettepaneku läbivaatamine töörühmas toimus Bulgaaria, Austria ja Rumeenia eesistumiste ajal. Korraldati kuus koosolekut, mille tulemusel koostati kavandatava direktiivi kolm muudetud versiooni. Nende arutelude tulemusi, delegatsioonidelt saadud kirjalikke panuseid ja teksti suhtes esitatud reservatsioone on arvesse võetud lisas esitatud eesistujariigi muudetud kompromisstekstis. Regulaatiivosas tehtud muudatuste kajastamiseks on põhjendusi kohandatud. Kõik muudatused võrreldes komisjoni ettepanekuga on märgitud **paksus kirjas** (uus tekst) või nurksulgudega [...] (väljajäetud tekst).
10. Arutelud viidi lõpule 18. veebruaril 2019, et esitada kompromisstekst lisas esitatud kujul üldise lähenemisviisina vastuvõtmiseks eelseisval nõukogu istungil (justiits- ja siseküsimused) 7.–8. märtsil 2019.

III. JÄRELDUS

11. Lisas esitatud tekst kajastab eesistujariigi ja liikmesriikide jõupingutusi kompromissi saavutamiseks.
12. 27. veebruaril jõudis alaliste esindajate komitee kokkuleppele eesistujariigi kompromissteksti suhtes käesoleva märkuse lisas esitatud kujul, tehes ainult ühe tehnilise muudatuse, mida soovitas Tšehhi delegatsioon.
13. Nõukogu kutsutakse seega üles leppima kõnealuse teksti suhtes kokku üldises lähenemisviisis, mille alusel peetakse seadusandliku tavamenetluse raames (ELi toimimise lepingu artikkel 294) Euroopa Parlamendiga läbirääkimisi.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,

**millega kehtestatakse ühtlustatud normid kriminaalmenetluses tõendite kogumise eesmärgil
esindajate määramise kohta**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikleid 53 ja 62,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,³

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Võrgupõhiseid teenuseid võib osutada põhimõtteliselt kõikjalt ning need ei vaja füüsilist taristut, ettevõtte kohalolu ega töötajaid riigis, kus teenuseid pakutakse, ega siseturul. Seetõttu võib olla raske kohaldada asjaomaste teenuse osutajate suhtes siseriiklikes ja liidu õigusaktides kehtestatud kohustusi, eelkõige kohustust täita kohtuasutuse määrust või otsust, ning tagada kohustuste täitmist. Eelkõige kehtib see kriminaalõiguses, kus liikmesriikide ametiasutustel on raskusi oma otsuste kättetoimetamisel, nende täitmisel ja täitmise tagamisel, eriti juhul, kui asjaomaseid teenuseid osutatakse väljastpoolt nende territooriumi.

³ ELT C ..., ..., lk ...

- (2) Seetõttu on liikmesriigid võtnud mitmeid erinevaid meetmeid oma õigusaktide tõhusamaks kohaldamiseks ja nende täitmise tagamiseks. See hõlmab meetmeid teenuse osutajate poole pöördumiseks kriminaalmenetluse seisukohast oluliste elektrooniliste tõendite hankimiseks.
- (3) Seetõttu on mõned liikmesriigid võtnud vastu oma territooriumil õigusaktid, millega kehtestatakse kohustuslik esindus, või kaaluvad nende vastuvõtmist mitme teenuse osutaja puhul, kes pakuvad kõnealusel territooriumil teenuseid. Sellised nõuded loovad siseturul teenuste vabale osutamisele takistusi.
- (4) On arvestatav oht, et muud liikmesriigid püüavad kogu liitu hõlmava lähenemisviisi puudumisel lahendada kriminaalmenetluses tõendite kogumisega seotud olemasolevaid puudusi mitmesuguste riiklike kohustuste kehtestamisega. See loob paratamatult siseturul teenuste vabale osutamisele lisatakistusi.
- (5) Praegustes tingimustes mõjutab sellest tingitud õiguskindlusetus nii teenuse osutajaid kui ka riigi ametiasutusi. Mitmesugused ja võimalikult vastuolus olevad kohustused on kehtestatud teenuse osutajatele, kes asuvad või pakuvad teenuseid erinevates liikmesriikides, kes kehtestavad nende suhtes rikkumiste korral ka erinevaid sanktsioone. Selline kriminaalmenetluste raamistiku erinevus suureneb tõenäoliselt veelgi side- ja infoühiskonna teenuste üha suurema tähtsuse tõttu meie igapäevaelus ja ühiskondades. Eespool toodu ei kujuta endast üksnes siseturu nõuetekohase toimimise takistust, vaid toob kaasa ka probleemid liidu vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala loomisel ja nõuetekohasel toimimisel.

- (6) Sellise killustatuse vältimiseks ja selle tagamiseks, et siseturul tegutsevatel ettevõtetel oleksid samasugused või sarnased kohustused, on liit võtnud sellega seotud valdkondades, näiteks andmekaitse valdkonnas, vastu mitmeid õigusakte⁴. Andmesubjektide kaitstuse suurendamiseks on isikuandmete kaitse üldmääruses⁵ ette nähtud liidus esindaja määramine vastutavate ja volitatud töötajate poolt, kes ei asu liidus, kuid kes pakuvad liidus asuvatele isikutele kaupu või teenuseid või jälgivad nende käitumist, kui see käitumine toimub liidus, välja arvatud juhul, kui töödeldakse juhtumipõhiselt, ei hõlma isikuandmete eriliikide suures ulatuses töötlemist või süüdimõistvate kohtuotsuste ja süütegudega seotud isikuandmete töötlemist ning selle tulemusel ei ohustata tõenäoliselt füüsiliste isikute õigusi ja vabadusi, võttes arvesse töötlemise laadi, konteksti, ulatust ja eesmärke või kui vastutav töötaja on avaliku sektori asutus või organ.
- (7) Kehtestades ühtlustatud normid liidus teatavate teenuse osutajate esinduse kohta kriminaalmenetluses tõendite kogumise eesmärgil liikmesriikide pädevate asutuste antud otsuste vastuvõtmiseks, täitmiseks ja täitmise tagamiseks, tuleks kõrvaldada olemasolevad teenuste vaba osutamise takistused ning tuleks vältida tulevikus sellega seoses erinevate riiklike lähenemisviiside kehtestamist. Tuleks kehtestada võrdsed tingimused teenuse osutajatele. **See ei tohiks mõjutada teenuse osutajate kohustusi, mis tulenevad muudest ELi õigusaktidest.** Peale selle tuleks hõlbustada kriminaalõiguse tõhusamat rakendamist vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval ühisel alal.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta [direktiiv 95/46/EÜ](#) üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31). Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta [määrus \(EL\) 2016/679](#) füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1). Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2002. aasta [direktiiv 2002/58/EÜ](#), milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatus kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatus ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv) (EÜT L 201, 31.7.2002, lk 37).

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta [määrus \(EL\) 2016/679](#) füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

- (8) Kõnealune esindaja peaks olema kriminaalasjades tõendite kogumiseks antud siseriiklike määruste ja otsuste ning Euroopa Liidu toimimise lepingu V jaotise 4. peatüki kohaldamisalasse **kuuluvate** [...] liidu õiguslike vahendite kohaste määruste ja otsuste adressaat, **sealhulgas juhul, kui need määrused ja otsused edastatakse sertifikaadi vormis**. See hõlmab nii vahendeid, mis võimaldavad määrusi piiriülestes olukordades teenuse osutajale **või tema esindajale** otse kätte toimetada, näiteks [**määrus, mis käsitleb Euroopa andmeesitamismäärust ja Euroopa andmesäilitamismäärust elektrooniliste tõendite hankimiseks kriminaalasjades, (edaspidi „määrus“)**]⁶, kui [...] ka **muid liikmesriikide vahel kohaldatavaid õiguslase koostöö vahendeid, eeskätt V jaotise 4. peatüki [...] kohaldamisalasse kuuluvaid vahendeid, näiteks Euroopa uurimismääruse direktiivi**⁷ ja **2000. aasta vastastikuse õigusabi konventsiooni**⁸. Esindaja kasutamine peaks olema kooskõlas kohtumenetluste suhtes kohaldatavates vahendites ja õigusaktides sätestatud menetlustega. Selle liikmesriigi pädevad asutused, kus esindaja elab või on asutatud, peaksid tegutsema kooskõlas rolliga, mis nende jaoks on vastavas vahendis sätestatud, juhul kui ja seal kus nende osalemine on ette nähtud.

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb Euroopa andmeesitamismäärust ja Euroopa andmesäilitamismäärust elektrooniliste tõendite hankimiseks kriminaalasjades

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprilli 2014. aasta direktiiv 2014/41/EL, mis käsitleb Euroopa uurimismäärust kriminaalasjades (ELT L 130, 1.5.2014, lk 1).

⁸ Nõukogu 29. mai 2000. aasta akt, millega kehtestatakse Euroopa Liidu lepingu artikli 34 kohane konventsioon Euroopa Liidu riikide vahelise vastastikuse õigusabi kohta kriminaalasjades (EÜT C 197, 12.7.2000, lk 1) ja selle protokoll (EÜT C 326, 21.11.2001, lk 2).

- (9) Liikmesriigid tagavad, et **teenuse osutajad on kohustatud** määrama esindaja [...] **[kuus kuud pärast käesoleva direktiivi ülevõtmise tähtpäeva]** või alates hetkest, mil teenuse osutajad hakkavad liidus teenuseid pakkuma nende teenuse osutajate puhul, kes alustavad teenuste pakkumist pärast **[kuus kuud pärast käesoleva direktiivi ülevõtmise tähtpäeva]**.
- (10) Esindaja määramise kohustust tuleks kohaldada teenuse osutajate suhtes, kes pakuvad teenuseid liidus, st ühes või mitmes liikmesriigis. Käesolevat direktiivi ei tuleks kohaldada olukordade suhtes, kus teenuse osutaja asub ühe liikmesriigi territooriumil ja pakub teenuseid ainult kõnealuse liikmesriigi territooriumil.
- (11) Olenemata esindaja määramisest, peaks liikmesriikidel olema jätkuvalt võimalik pöörduda oma territooriumil asuvate teenuse osutajate poole, kas ainult siseriiklikes olukordades või pärast kriminaalasjades vastastikust õigusabi ja vastastikust tunnustamist käsitlevate õiguslike vahendite alusel esitatud abitaotluse saamist. **Samuti peaksid liikmesriigid saama jätkuvalt kohaldada nende liikmesriikide suhtes, kus teenuse osutajad on asutatud, V jaotise 4. peatüki kohaldamisalasse kuuluvaid vahendeid, näiteks Euroopa uurimismääruse direktiivi ja 2000. aasta vastastikuse õigusabi konventsiooni.**
- (12) Selle kindlaksmääramiseks, kas teenuse osutaja pakub teenuseid liidus, tuleb hinnata, kas teenuse osutaja võimaldab liidus olevatel juriidilistel või füüsilistel isikutel kasutada oma teenuseid. Ent üksnes veebiliidese olemasolu (näiteks juurdepääs teenuse osutaja või vahendaja veebisaidile või e-posti aadressile ja muudele kontaktandmetele) ei peaks olema piisav tingimus käesoleva direktiivi kohaldamiseks.

(13) Sisuline seos liiduga peaks samuti olema oluline käesoleva direktiivi kohaldamisala kindlaksmääramiseks. Selline sisuline seos liiduga tuleks lugeda olemas olevaks juhul, kui teenuse osutajal on liidus tegevuskoht. Tegevuskoha puudumisel peaks sisulise seose kriteerium [...] **põhinema spetsiifilistel faktilistel kriteeriumitel**, näiteks sellel, kas ühes või mitmes liikmesriigis on olemas märkimisväärne arv kasutajaid või kas tegevus on suunatud ühele või mitmele liikmesriigile. Tegevuste ühte või mitmesse liikmesriiki suunamise võib kindlaks määrata kõikide asjaomaste asjaolude põhjal, kaasa arvatud sellised tegurid nagu kõnealuses liikmesriigis üldiselt kasutatava keele või vääringu kasutus või võimalus tellida kaupu või teenuseid. Teenuste suunamist liikmesriiki võib järeltada ka rakenduse kättesaadavusest asjaomase riigi rakendustepoes, kohaliku reklaami või kõnealuses liikmesriigis kasutatavas keeles reklaami pakkumisest, liikmesriikides olevatelt isikutelt pärit teabe kasutamisest oma tegevuse käigus või kliendisuhete käsitlemisest, näiteks pakkudes klienditeenindust kõnealuses liikmesriigis üldiselt kasutatavas keeles. Samuti tuleb eeldada sisulist seost siis, kui teenuse osutaja suunab oma tegevuse ühte või mitmesse liikmesriiki, nagu on toodud määruse 1215/2012 (kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades) artikli 17 lõike 1 punktis c. Seevastu, pidades silmas üksnes määruses (EL) 2018/302⁹ sätestatud diskrimineerimiskeelust kinnipidamist, ei saa ainuüksi sel põhjusel käsitleda teenuse osutamist tegevuste suunamisena konkreetsele territooriumile liidus. Samad kaalutlused peaksid kehtima selle kindlaksmääramise suhtes, kas teenuse osutaja pakub teenuseid liikmesriigis.

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. veebruari 2018. aasta [määrus \(EL\) 2018/302](#), mis käsitleb siseturul toimuvat põhjendamatut asukohapõhist tõkestust ja muul viisil diskrimineerimist kliendi kodakondsuse, elukoha või asukoha alusel ning millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 2006/2004 ja (EL) 2017/2394 ning direktiivi 2009/22/EÜ (ELT L 601, 2.3.2018, lk 1).

(14) Teenuse osutajatel, kes on kohustatud määrama esindaja, peaks olema võimalus määrata selleks olemasolev tegevuskoht liikmesriigis, olgu selleks siis juriidiline isik või filiaal, esindus, kontor või põhitegevuskoht või peakorter, ning ka rohkem kui üks esindaja. **See esindaja võib olla ka kolmas isik, keda võidakse jagada erinevate teenuse osutajate, eriti väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate vahel.** Kontserni ei tohiks siiski sundida määrama mitut esindajat – üht iga kõnealuse kontserni ettevõtte kohta – **vaid ta võib määrata ühe esindaja kogu kontsernile.** Euroopa Liidu toimimise lepingu V jaotise 4. peatüki kohaldamisalasse **kuuluvaid** [...] erinevaid vahendeid kohaldatakse liikmesriikide vahelistes suhetes kriminaalmenetluses tõendite kogumisel. Kriminaalõiguse ühisel alal eksisteeriva „muutuva geomeetria“ tõttu on vaja tagada, et direktiiviga ei hõlbustataks edaspidiste lahknevuste või takistuste loomist siseturul teenuste pakkumisele, võimaldades nende territooriumil teenuseid pakkuvatel teenuse osutajatel määrata esindajad liikmesriikides, kes ei osale asjaomastes õiguslikes vahendites, millest ei piisa probleemi lahendamiseks. Seetõttu tuleks määrata liikmesriigis vähemalt üks esindaja, kes osaleb liidu asjaomastes õiguslikes vahendites, et vältida käesolevas direktiivis ette nähtud määramise tõhususe vähenemise ohtu ning kasutada ära koostoimet, mida pakub esindaja olemasolu, kriminaalmenetluses tõendite kogumise raames, kaasa arvatud [määruse], **Euroopa uurimismääruse direktiivi** või 2000. aasta vastastikuse õigusabi konventsiooni alusel antud otsuste ja määruste vastuvõtmiseks, täitmiseks ja täitmise tagamiseks. Lisaks kasutatakse ära esindaja määramisel, mida võib rakendada ka riiklike juriidiliste kohustuste täitmise tagamiseks, koostoimet, mida pakub kriminaalasjades tõendite kogumise eesmärgil teenuse osutajate poole pöördumiseks selge juurdepääsupunkti olemasolu.

- (15) Põhimõtteliselt peaks teenuse osutajatel olema võimalik valida, millises liikmesriigis nad määravad oma esindaja, ning liikmesriigid ei tohi seda vaba valikut piirata, näiteks sellega, et kehtestavad kohustuse määrata esindaja oma territooriumil. Ent direktiiv sisaldab ka teenuse osutajate kõnealuse vaba valiku teatavaid piiranguid, nimelt seda, et esindaja tuleks määrata liikmesriigis, kus teenuse osutaja teenuseid pakub või asub, ning kohustust määrata esindaja ühes neist liikmesriikidest, kes osalevad asutamislepingu V jaotise **kohaldamisalasse kuuluvates** [...] õiguslase koostöö vahendites. **Esindaja pelka määramist ei peaks käsitama teenuse osutaja tegevuskoha määramisena.**
- (16) Kriminaalmenetluses tõendite kogumise seisukohast kõige olulisemad teenuse osutajad on elektroonilise side teenuste osutajad ja infoühiskonna teenuste konkreetsed osutajad, kes hõlbustavad kasutajate vahelist suhtlemist. Seega tuleks käesoleva direktiiviga hõlmata mõlemaid rühmi. Elektroonilise side teenuste osutajad määratletakse ettepanekus võtta vastu direktiiv, millega kehtestatakse Euroopa elektroonilise side seadustik. Nende hulka kuuluvad isikutevahelise side, näiteks IP-kõne, kiirsõnumite saatmise ja e-posti teenused. **Käesolev direktiiv peaks olema kohaldatav ka muude** [...] infoühiskonna teenuste **osutajate suhtes direktiivi (EL) 2015/1535 tähenduses**, [...] kes ei kvalifitseeru elektroonilise side teenuste [...] osutajateks, kuid kes pakuvad oma kasutajatele üksteisega suhtlemise vahendit või teenuseid, mida saab kasutada nende nimel andmete töötlemiseks või talletamiseks. See peaks olema kooskõlas Budapesti küberkuritegevuse konventsioonis kasutatud terminitega. **Andmete töötlemist tuleks mõista tehnilises tähenduses, mille all mõeldakse andmete loomist või käsitlemist, st tehnilisi operatsioone, millega luuakse või muudetakse andmeid arvutitöötuse abil.**

Käesolevaga hõlmatud teenuse osutajate kategooriad on näiteks internetipõhised kauplemiskohad, mis annavad [...] tarbijatele ja ettevõtjatele üksteisega suhtlemise vahendi [...] ning muid veebimajutusteenuseid, sealhulgas teenuse osutamisel pilvandmetöötluse kaudu, samuti internetimängude platvorme ja interneti hasartmänguplatvorme. Kui infoühiskonna teenuste osutaja ei anna oma kasutajatele üksteisega suhtlemise vahendit, vaid üksnes vahendi suhtlemiseks teenuse osutajaga ega paku võimalust andmeid töödelda või talletada või kui andmete talletamine/töötlemine ei ole kasutajatele pakutava teenuse olemuslik komponent, nagu õigus-, arhitektuuri-, inseneri- ja raamatupidamisteenused, mida pakutakse internetis vahemaa tagant, ei kuulu see määratluse alla isegi juhul, kui see kuulub direktiivis (EL) 2015/1535 sätestatud infoühiskonna teenuste määratluse alla. [...]

- (17) Nimede ja numbrite määramisega seotud internetitaristu teenuste osutajad, näiteks domeeninimeregistraatorid ja -registrid ning privaatsus- ja vahendusteenuse osutajad või piirkondlikud interneti-registrid IP-aadressidele on eriti olulised seoses pahatahtlike või kompromiteeritud veebisaitide taga olevate isikute tuvastamisega. Nende valduses on andmed, mis on kriminaaluurimise seisukohast eriti olulised, sest need võimaldavad kindlaks teha kuritegevuses kasutatud veebisaidi taga oleva isiku või üksuse või kurjategijate poolt kaaperdatud kompromiteeritud veebisaidi korral kuriteo ohvri.

- (18) Esindajal peaks olema võimalik järgida neid otsuseid ja määruseid, mida liikmesriikide ametiasutused neile suunavad, teenuse osutaja nimel, kes võtaks selle tulemuse tagamiseks vajalikud meetmed, kaasa arvatud piisavad vahendid ja volitused. Selliste meetmete puudumine või nende puudused ei tohiks olla põhjus õigustada käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate otsuste või määruste mittetäitmist nii teenuse osutaja kui ka tema esindaja puhul. **Samuti ei peaks teenuse osutajad saama end süüst vabastada puuduva või ebatõhusa sisekorra tõttu, sest nemad vastutavad vajalike vahendite ja volituste pakkumise eest määruste ja riiklike otsuste täitmise tagamiseks. Esindajal ei tohiks olla võimalik end süüst vabastada, väites näiteks seda, et tal puudus volitus andmete edastamiseks. Teenuse osutajale ja tema esindaja(te)le peaks jääma vabadus jagada omavahel ära nõutavate tõendite kindlakstegemise ja neile juurde pääsemise ülesanded, tingimusel et neile adresseeritud otsused ja määrused on täidetud.**
- (19) Teenuse osutajad peaksid teavitama liikmesriike, kus esindaja elab või asub, oma esindaja isiku- ja kontaktandmetest ning nendega seotud teabemuudatustest ja -uuendustest. Teavitustes tuleks anda teavet ka nende keelte kohta, milles esindaja poole saab pöörduda, ning need peaks sisaldama [...] ühte **või mitut** ametlikku keelt **kooskõlas selle liikmesriigi siseriikliku õigusega**, kus esindaja elab või asub, kuid võib sisaldada muid liidu ametlikke keeli, näiteks oma peakorteris kasutatav keel.

Kui teenuse osutaja määrab rohkem kui ühe esindaja, võib ta teavitada ka kaalutlustest selle kindlaksmääramiseks, kelle poole tuleks pöörduda. Neid kaalutlusi [...] tuleks järgida [...], **välja arvatud siis, kui pädevate asutuste arvates on vaja neist kaalutlustest iga juhtumi puhul eraldi otsustades kõrvale kalduda, nt juhul, kui esindaja ei ole kättesaadav või ei tee koostööd. Kui pädevad asutused erandkorras neist kaalutlustest kõrvale kalduvad, peaksid nad pöörduma üksnes sellise esindaja poole, kes asub liikmesriigis, kes vastavas vahendis osaleb.** [...] Liikmesriigid peaksid avaldama asjaomase teabe oma riigi kohta [...] **kriminaalasjades tehtava Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku spetsiaalsel [...] internetilehel, et hõlbustada liikmesriikide vahelist koostööd ja teise liikmesriigi ametiasutuste poolt esindaja kasutamist, ning seda teavet ajakohastama. Andmeid võib ka rohkem levitada, et pädevatel asutustel oleks hõlpsam neile juurde pääseda, näiteks spetsiaalsete intraneti saitide või foorumite ja platvormide kaudu.**

¹⁰ [...]

(20) **Teenuse osutaja suhtes tuleks kohaldada tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid sanktsioone, kui ta ei täida oma kohustust määrata esindaja, anda esindajale vajalikud volitused ja vahendid otsuste ja määruste täitmiseks, kehtestada asjaomased menetlused ning edastada sellega seonduv teave [...]. Samuti tuleks teenuse osutaja ja esindaja suhtes kohaldada tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid sanktsioone, kui esindaja rikub korrapäraselt oma kohustust teha otsuste ja määruste kättesaamisel pädevate asutustega koostööd. Liikmesriigid peaksid tagama, et nii määratud esindajat kui ka teenuse osutajat saab pidada solidaarselt vastutavaks kohaldatavast õigusraamistikust tulenevate kohustuste mittetäitmise eest otsuste ja määruste kättesaamisel. Solidaarne vastutus tähendab, et kas esindajat või teenuse osutajat võib karistada selle eest, et üks nendest on mis tahes käesoleva direktiivi kohase kohustuse täitmata jätnud. Solidaarset vastutust ei peaks kohaldama teenuse osutaja või esindaja tegevuse või tegevusetuse korral, mis on sanktsiooni kehtestava liikmesriigi õiguse kohaselt kuritegu. Sanktsioonidega ei tohiks mingil juhul kehtestada teenuste osutamise püsivat ega ajutist keeldu. Liikmesriigid peaksid kooskõlastama oma täitemeetmeid juhul, kui teenuse osutaja pakub teenuseid mitmes liikmesriigis. Sidusa ja proportsionaalse lähenemisviisi tagamiseks [...] **peaksid keskasutused oma tegevuse kooskõlastama.** Komisjon võib vajaduse korral hõlbustada sellist koostööd, kuid teda tuleb teavitada rikkumise juhtumitest. Käesolev direktiiv ei reguleeri teenuse osutajate ja esindajate vahelisi lepingupõhiseid kokkuleppeid nende suhtes kehtestatud sanktsioonide finantstagajärgede ülekandmiseks või ümbersuunamiseks.**

- (20a) **Kui pädevad asutused määravad konkreetse juhtumi puhul kindlaks asjakohase ja proportsionaalse sanktsiooni, peaksid nad arvesse võtma ka teenuse osutaja finantssuutlikkust.**
- (21) Direktiiv ei piira ametiasutuste uurimisvolitusi tsiviil- või halduskohtumenetlustes, kaasa arvatud juhul, kui selliste menetlustega võivad kaasneda sanktsioonid.
- (22) Direktiivi järjepideva kohaldamise tagamiseks tuleks kehtestada täiendavaid kooskõlastamismehhanisme liikmesriikide vahel. Seetõttu peaksid liikmesriigid määrama keskasutuse, kes saab pakkuda teiste liikmesriikide keskasutustele teavet ja abi direktiivi kohaldamisel, eriti siis, kui käsitletakse direktiivi kohaseid täitemeetmeid. Kõnealune kooskõlastamismehhanism peaks tagama, et asjaomaseid liikmesriike teavitatakse liikmesriigi kavatsusest võtta täitemeede. Lisaks peaksid liikmesriigid tagama, et keskasutused saavad pakkuda vajaduse korral üksteisele kõnealustes olukordades **mis tahes asjakohast teavet ja abi** ning teha üksteisega koostööd. Keskasutuste vaheline koostöö täitemeetmete korral võib hõlmata täitemeetmete kooskõlastamist erinevate liikmesriikide pädevate asutuste vahel. **Selle eesmärk peaks olema positiivse või negatiivse pädevuskonflikti vältimine.** Täitemeetmete kooskõlastamiseks **peaksid** [...] keskasutused vajaduse korral kaasama ka komisjoni. **Nende asutuste kohustus teha koostööd** [...] ei piira üksiku liikmesriigi õigust kehtestada sanktsioone teenuse osutajate suhtes, kes ei täida oma direktiivi kohaseid kohustusi. Keskasutuste määramine ja neid käsitleva teabe avaldamine hõlbustavad teenuse osutajatel selle liikmesriigi, kus tema esindaja elab või asub, teavitamist oma esindaja määramisest ja kontaktandmetest.

- (23) Kuna käesoleva direktiivi eesmärki, milleks on teenuste vaba osutamise takistuste kõrvaldamine kriminaalmenetluses tõendite kogumise raames, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid selliste teenuste piirideta olemuse tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealus artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (24) Euroopa Andmekaitseinspektoriga konsulteeriti kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 45/2001¹¹ artikli 28 lõikega 2 ja ta esitas oma arvamuse (...),¹²
- (25) Komisjon peaks teostama käesoleva direktiivi hindamise, mis peaks põhinema viiel kriteeriumil – tõhusus, mõjus, asjakohasus, sidusus ja ELi lisaväärtus – ning olema võimalike edasiste meetmete mõju hindamise alus. Hindamine tuleks teha viis aastat pärast jõustumist, et oleks võimalik koguda piisavalt tõendeid selle praktilise rakendamise kohta. Teavet tuleks koguda korrapäraselt ja selleks, et saada käesoleva direktiivi hindamise jaoks andmeid,

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2000. aasta [määrus \(EÜ\) nr 45/2001](#) üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 8, 12.1.2001, lk 1).

¹² ELT C ..., ..., lk ...

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Reguleerimisese ja kohaldamisala

1. Käesolevas direktiiviga kehtestatakse normid teatavate teenuse osutajate esinduse kohta liidus kriminaalmenetluses tõendite kogumise eesmärgil liikmesriikide pädevate asutuste antud otsuste ja määruste vastuvõtmiseks, täitmiseks ja täitmise tagamiseks.
2. Liikmesriigid ei [...] kehtesta käesolevas direktiivis käsitletud teenuse osutajatele täiendavaid kohustusi lisaks käesolevast direktiivist tulenevatele kohustustele lõikes 1 sätestatud eesmärkidel.
3. Käesolev direktiiv ei piira riigi ametiasutuste volitusi kooskõlas liidu ja siseriiklike õigusnormidega, et pöörduda **otse** nende territooriumil asuvate teenuse osutajate poole lõikes 1 nimetatud eesmärkidel.
4. Käesolevat direktiivi kohaldatakse artikli 2 lõikes 2 määratletud teenuse osutajate suhtes, kes pakuvad teenuseid liidus. Seda ei kohaldata nende teenuse osutajate suhtes, kes asuvad ühe liikmesriigi territooriumil ja pakuvad teenuseid ainult selle liikmesriigi territooriumil.

Artikkel 2

Mõisted

Käesoleva direktiivi kohaldamisel kasutatakse järgmisi mõisteid:

- (1) „esindaja“ – juriidiline või füüsiline isik, kelle teenuse osutaja määrab kirjalikult artikli 1 lõike 1, artikli 3 lõigete 1, 2 ja 3 kohaldamisel;
- (2) „teenuse osutaja“ – füüsiline või juriidiline isik, kes osutab ühe või mitme järgmise kategooria teenuseid, **välja arvatud direktiivi 2006/123/EÜ artikli 2 lõike 2 punktis b osutatud finantsteenused:**
 - a) elektroonilise side teenused, mis on määratletud [...] **direktiivi (EL) 2018/1972**, millega kehtestatakse Euroopa elektroonilise side seadustik¹³ artikli 2 lõikes 4 [...];
 - b) **interneti domeeninime ja IP-numbriteenused, nagu IP-aadressi pakkujad, domeeninimede registrid, domeeninimede registraatorid ning seotud privaatsus- ja vaheserveri teenused;**
 - c) **muud** infoühiskonna teenused, mis on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/1535¹⁴ artikli 1 lõike 1 punktis b, **mis annavad:**
 - **oma kasutajatele üksteisega suhtlemise vahendi; või**
 - **töödelda või talletada andmeid nende kasutajate nimel, kellele teenust osutatakse [...];**

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/1972, millega kehtestatakse Euroopa elektroonilise side seadustik (ELT L 321, 17.12.2018, lk 36).

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. septembri 2015. aasta [direktiiv \(EL\) 2015/1535](#), millega nähakse ette tehnilistest eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord (ELT L 241, 17.9.2015, lk 1).

- d) [...]
- (3) „teenuste pakkumine liikmesriigis“ –
- a) liikmesriigis juriidilistel või füüsilistel isikutel punktis 2 nimetatud teenuste kasutamise võimaldamine ning
 - b) **spetsiifilistel faktilistel kriteeriumitel põhineva** sisulise seose omamine punktis a osutatud liikmesriigiga;
- (4) „tegevuskoht“ **või „olema asutatud“** – tegeliku majandustegevusega tegelemine määramata aja jooksul stabiilse taristu kaudu, kust osutatakse teenuseid või [...] juhitakse majandustegevust;
- (5) „kontsern“ – kontsern Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849¹⁵ artikli 3 lõikes 15 sätestatud tähenduses.

Artikkel 3

Esindaja

1. Liikmesriigid, kus liidus teenuseid pakkuv teenuse osutaja asub, tagavad, et see määrab liidus vähemalt ühe esindaja kriminaalmenetluse tõendite kogumise eesmärgil liikmesriikide pädevate asutuste antud otsuste ja määruste vastuvõtmiseks, täitmiseks ja täitmise tagamiseks. Esindaja elab või asub ühes liikmesriikidest, kus teenuse osutaja asub või pakub teenuseid.

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta [direktiiv \(EL\) 2015/849](#), mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT L 141, 5.6.2015, lk 73).

2. Liikmesriigid, kus liidus teenuseid pakkuv teenuse osutaja asub, tagavad, et see määrab liidus vähemalt ühe esindaja kriminaalmenetluse tõendite kogumise eesmärgil liikmesriikide pädevate asutuste antud otsuste ja määruste vastuvõtmiseks, täitmiseks ja täitmise tagamiseks. Esindaja elab või asub ühes liikmesriikidest, kus teenuse osutaja asub või pakub teenuseid.
3. Seoses Euroopa Liidu toimimise lepingu V jaotise 4. peatüki kohaldamisalasse [...] **kuuluvate** liidu õiguslike vahendite kohaselt kriminaalmenetluses tõendite kogumiseks liikmesriikide pädevate asutuste antud otsuste ja määruste vastuvõtmise, täitmise või täitmise tagamisega kindlustavad kõnealustes õiguslikes vahendites osalevad liikmesriigid, et nende territooriumil teenuseid pakkuvad teenuse osutajad määravad ühes neist vähemalt ühe esindaja. Esindaja elab või asub ühes liikmesriikidest, kus teenuse osutaja asub või pakub teenuseid.
4. Teenuse osutajad [...] **võivad** määrata täiendavaid esindajaid [...] teistes liikmesriikides, [...] kus teenuse osutajad **asuvad või** oma teenuseid pakuvad. Teenuse osutajatel [...] on võimalik määrata ühiselt üks esindaja.
5. Liikmesriigid tagavad, et [...] pädevate asutuste otsused ja määrused kriminaalmenetluses tõendite kogumiseks adresseeritakse teenuse osutaja poolt selleks määratud esindajale. Esindajale tehakse ülesandeks asjaomase teenuse osutaja nimel nende otsuste ja määruste vastuvõtmine **ja** täitmine [...] **ning nende suhtes võib kohaldada täitemeetmeid.**

6. Liikmesriigid tagavad, et nende territooriumil asuvad või teenuseid pakkuvad teenuse osutajad annavad oma esindajale vajalikud volitused ja vahendid **mis tahes liikmesriigilt saadud** [...] otsuste ja määruste täitmiseks.
- 7.¹⁶ [...] Liikmesriigid, [...] **kus** esindajad elavad või asuvad, [...] **kontrollivad, et kõnealused esindajad on teenuse osutajatelt saanud vajalikud volitused ja vahendid mis tahes liikmesriigilt saadud otsuste ja määruste täitmiseks ning et nad teevad** kooskõlas kehtiva õigusraamistikuga pädevate asutustega **koostööd** kõnealuste otsuste ja määruste kättesaamisel.
8. Liikmesriigid tagavad, et **nii** määratud esindajat **kui ka teenuse osutajat** saab pidada **solidaarselt** vastutavaks kohaldatavast õigusraamistikust tulenevate kohustuste mittetäitmise eest otsuste ja määruste kättesaamisel [...], **nii et nii esindajat kui ka teenuse osutajat võib karistada, kui üks nendest on oma kohustuse täitmata jätnud.** Eelkõige ei saa **kumbki** kõnealuste kohustuste mittetäitmise põhjendusena kasutada vastava sisekorra puudumist teenuse osutaja ja esindajate vahel. **Solidaarset vastutust ei kohaldata teenuse osutaja või esindaja tegevuse või tegevusetuse korral, mis on sanktsiooni kehtestavas liikmesriigis kuritegu.**
9. Liikmesriigid tagavad, et esindaja määramise kohustus [...] **täidetakse [kuus kuud pärast artiklis 7 sätestatud ülevõtmise tähtpäeva]** teenuse osutajate puhul, kes pakuvad sel kuupäeval liidus teenuseid, või alates hetkest, mil teenuse osutajad hakkavad liidus teenuseid pakkuma nende teenuse osutajate puhul, kes alustavad teenuste pakkumist pärast **nimetatud tähtpäeva.**

¹⁶ Käesoleva artikli lõiked 6 ja 7 on lisatud komisjoni ettepanekust.

Artikkel 4
Teavitused ja keeled

1. Liikmesriigid tagavad, et pärast oma esindaja määramist artikli 3 lõigete 1, 2, [...] 3 ja 4 kohaselt teavitab iga nende territooriumil asuv või teenuseid pakkuv teenuse osutaja kirjalikult selle liikmesriigi keskasutust, kus tema esindaja elab või asub, oma esindaja määramisest ja kontaktandmetest ning nendega seotud muudatustest.
2. Teavituses tuleb täpsustada määruses 1/58 osutatud liidu ametlik(ud) keel(ed), milles saab pöörduda esindaja poole. See hõlmab [...] ühte **või mitut** ametlikku keelt **kooskõlas selle liikmesriigi õigusega**, kus esindaja elab või asub.
3. Kui teenuse osutaja määrab mitu esindajat, tuleb teavituses täpsustada liidu ja liikmesriikide ametlik(ud) keel(ed), mida igaüks neist kasutab, [...] ja muud kaalutlused, mille alusel määrata kindlaks asjaomane esindaja, kelle poole pöörduda. [...] **Pädevad** asutused võivad neist kaalutlustest **iga juhtumi puhul eraldi otsustades** kõrvale kalduda; **vajadusel tagavad liikmesriigid, et sellisel juhul peab need määrused ja otsused täitma esindaja, kelle poole pöörduti.**
4. [...] Liikmesriigid tagavad, et [...] neile käesoleva artikli kohaselt edastatud teave tehakse avalikult kättesaadavaks [...] **kriminaalajanduse teatava Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku** spetsiaalsel [...] **internetilehel. Liikmesriigid tagavad selle teabe korrapärase ajakohastamise. Seda teavet võib levitada rohkem, et hõlbustada pädevate asutuste juurdepääsu.**

Artikkel 5
Sanktsioonid

1. Liikmesriigid kehtestavad normid sanktsioonide kohta, mida rakendatakse [...] **artiklite 3 ja 4** kohaselt vastuvõetud siseriiklike õigusnormide rikkumise korral, ning võtavad kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks. Kehtestatud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.
2. Liikmesriigid teatavad kõnealustest normidest ja meetmetest komisjonile hiljemalt artiklis 7 toodud kuupäevaks, samuti teatavad nad viivitamata kõigist neid mõjutavatest hilisematest muudatustest. Samuti teavitavad liikmesriigid komisjoni igal aastal nõudeid mittetäitvatest teenuse osutajatest ja nende suhtes võetud asjaomastest täitemeetmetest.

Artikkel 6
[...] Keskasutused

1. **Kooskõlas oma õigussüsteemiga** määravad liikmesriigid **ühe või mitu keskasutust**, [...] et tagada käesoleva direktiivi järjepidev ja proportsionaalne kohaldamine.
2. Liikmesriigid teavitavad komisjoni oma lõikes 1 nimetatud määratud keskasutusest või keskasutustest. Komisjon edastab liikmesriikidele määratud keskasutuste nimekirja. Samuti teeb komisjon määratud keskasutuste nimekirja avalikult kättesaadavaks, et hõlbustada teenuse osutajal nende liikmesriikide teavitamist, kus tema esindaja elab või asub.
3. Liikmesriigid tagavad, et **nende keskasutused [...] kooskõlastavad oma tegevust ja teevad koostööd üksteisega ja asjakohasel juhul komisjoniga ning annavad üksteisele mis tahes asjakohast** teavet ja abi, [...] **et kohaldada käesolevat** direktiivi järjepideval ja proportsionaalsel viisil. **Kooskõlastamine, koostöö ning** teabe ja [...] abi pakkumine hõlmab eelkõige täitemeetmeid.

4. [...]

Artikkel 7

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt [...] **18** kuud pärast jõustumiskuupäeva. Liikmesriigid teatavad nendest viivitamata komisjonile.
2. Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nendesse normidesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.
3. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas vastu võetud siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 8

Hindamine

Hiljemalt [*viis aastat pärast käesoleva direktiivi kohaldamiskuupäeva*] viib komisjon läbi direktiivi hindamise ja esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva direktiivi kohaldamise kohta, mis peab sisaldama selle kohaldamisala laiendamise vajaduse hindamist. Kui see on asjakohane, lisatakse aruandele käesoleva direktiivi muutmise ettepanekud. Hindamine viiakse läbi kooskõlas komisjoni parema õigusloome suunistega. Liikmesriigid esitavad komisjonile teabe, mida on vaja kõnealuse aruande koostamiseks.

Artikkel 9
Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 10
Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Strasbourgis,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja
